

УДК [632.7 : 633.85] : 632.9 "452.130"

С. В. Станкевич

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

**СУЧАСНИЙ АСОРТИМЕНТ ІНСЕКТИЦИДІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ
ДЛЯ ЗАХИСТУ РІПАКА Й ГІРЧИЦІ ВІД ХРЕСТОЦВІТИХ БЛІШОК
ТА РІПАКОВОГО КВІТКОЇДА**

Основними причинами отримання низького врожаю ріпака й гірчиці є недотримання агротехніки та великі втрати від шкідливих організмів. Недобір врожаю, спричинений шкідливими організмами, сягає 30–40 % і більше, тому розробка ефективної, науково обґрунтованої системи захисту посівів ріпака ярого й гірчиці при сучасній технології вирощування є нагальною потребою. Найбільш шкідливі у фазі сходів – хрестоцвіті блішки (*Phyllotreta spp.*), котрі за сприятливих погодних умов можуть за 1–2 дні знищити до 100 % сходів капустяних культур і щорічно завдають великих збитків у степовій та лісостеповій зонах України. Зважаючи на це, важливим моментом технології вирощування цих культур є організація науково обґрунтованого захисту ріпака й гірчиці від хрестоцвітих блішок. Єдиний надійний спосіб на сьогодні – це протруювання посівного матеріалу інсектицидами системної дії та обприскування рослин у фазі сходів.

Ріпаковий квіткоїд (*Meligethes aeneus* Fabricius, 1775) є одним з найбільш небезпечних шкідників капустяних культур у всіх зонах їх вирощування, який може пошкоджувати рослини у фазах бутонізації та цвітіння. Основної шкоди завдають жуки, котрі живляться внутрішніми частинами квіток (маточками, тичинками, пилком, пелюстками). Пошкоджені бутони жовтіють і осипаються. Личинки ріпакового квіткоїда можуть завдавати помітної шкоди лише при сильному заселенні квіток – три екземпляри на квітку і більше. Проте личинки, які не встигли завершити живлення на квітках, починають житися молодими стручками та насінням, що в них формується. Таким чином, ріпаковий квіткоїд може знижувати як кількісні, так і якісні показники врожаю. Зважаючи на це, важливим моментом технології вирощування цих культур є організація науково обґрунтованого захисту ріпака й гірчиці. У разі перевищення економічного порогу шкідливості жуків єдиним надійним способом є обприскування посівів у фенофазі жовтого бутона (до початку цвітіння) з метою зниження токсичного впливу на корисну ентомофауну, насамперед комах-запилювачів.

Останнім часом асортимент інсектицидів, рекомендованих для захисту олійних капустяних культур від комплексу хрестоцвітих блішок та ріпакового квіткоїда, такий широкий, що важко зупинитися на конкретних препаратах. Тому є необхідність аналізу сьогоdnішнього Переліку пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні.

Згідно з Переліком пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні у 2020 р., для захисту ріпака від комплексу хрестоцвітих блішок рекомендовано 17 протруйників насіннєвого матеріалу, з яких 13 (76,5 %) належать до групи неонікотиноїдів, один (5,9 %) – до групи фенілпіразолів, один (5,9 %) – до групи антраніламідів, два (11,7 %) — комбіновані препарати, що поєднують діючі речовини з груп неонікотиноїдів і синтетичних піретроїдів.

Для обприскування рослин ріпака в період вегетації рекомендовано до застосування 79 інсектицидів, із яких 32 препарати (40,5 %) належать до групи синтетичних піретроїдів, 16 інсектицидів (20,3 %) — до групи неонікотиноїдів, чотири (5,0 %) є фосфорорганічними сполуками і 27 препаратів (34,2 %) – комбінованими інсектицидами, що об'єднують 15 інсектицидів (19,0 %) на основі діючих речовин із груп неонікотиноїдів і синтетичних піретроїдів; 11 інсектицидів (13,9 %) – на основі діючих речовин із груп фосфорорганічних сполук і синтетичних піретроїдів та один (1,3 %) трикомпонентний препарат на основі двох діючих речовин із групи неонікотиноїдів та однієї діючої речовини з групи синтетичних піретроїдів.

На гірчиці у 2020 р. для захисту від хрестоцвітих блішок, згідно з відповідним Переліком пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, зареєстровано лише два інсектициди для обприскування рослин у період вегетації: один (50 %) належить до групи синтетичних піретроїдів, один (50 %) – комплексний препарат на основі діючих речовин із груп фосфорорганічних сполук і синтетичних піретроїдів.

Згідно з Переліком пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні у 2020 р., з метою захисту ріпака від ріпакового квіткоїда для обприскування рослин ріпака в період вегетації рекомендовано до застосування 88 інсектицидів, із яких 36 препаратів (40,9 %) належать до групи синтетичних піретроїдів, 19 інсектицидів (21,6 %) — до групи неонікотиноїдів, п'ять (5,7 %) є фосфорорганічними сполуками, один препарат (1,1 %) належить до групи піридинкарбосилідів. 27 препаратів (30,7 %) є комбінованими інсектицидами, що об'єднують 16 інсектицидів (18,2 %) на основі діючих речовин із груп неонікотиноїдів і синтетичних піретроїдів, 10 інсектицидів (11,4 %) – на основі діючих речовин із груп фосфорорганічних сполук і синтетичних піретроїдів та один (1,1 %) трикомпонентний препарат на основі двох діючих речовин із групи неонікотиноїдів та однієї діючої речовини з групи синтетичних піретроїдів.

На гірчиці у 2020 р. для захисту від ріпакового квіткоїда, згідно з відповідним Переліком пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, зареєстровано лише два інсектициди для обприскування рослин у період вегетації: один (50 %) належить до групи синтетичних піретроїдів, один (50 %) – комплексний препарат на основі діючих речовин із груп фосфорорганічних сполук і синтетичних піретроїдів.